

**SOLUCIONS ALS MODELS D'EXAMEN
PER A CADA UNITAT**

**VALENCIÀ: LLENGUA
I LITERATURA**

4t curs d'ESO

1. La resposta permet fer servir bona cosa de qualificatius i expressions descriptives, com ara: embadalit, somiador, rebel, inconformista, infeliç, insatisfet... sense ganes de menjar, decaïgut d'esperit, amb ganes de fugir a una platja deserta o de pujar dalt d'una muntanya immensa; com un pirata navegant dins un vaixell com Saïd, de Mar i cel, etc.

2. Els textos descriptius pinten amb paraules la realitat que ens envolta. Hi ha dues maneres de «veure», de «fotografiar», de «pintar» aquesta realitat: l'objectiva i la subjectiva.

La descripció objectiva és precisa, concreta, denotativa, gens personal. És un reflex real d'allò que tenim davant sense cap tipus d'interpretació. La descripció subjectiva és poètica, sensitiva, connotativa (és a dir, les paraules que s'utilitzen suggereixen un significat que va més enllà del que se li atribueix) i molt personal. És una manera diferent d'interpretar la realitat, des del món interior d'aquell que escriu.

3. El Romanticisme és un moviment literari aparegut a Europa a finals del segle XVIII i que s'hi va estendre durant la primera meitat del segle XIX. Vegeu les característiques d'aquest moviment en la pàg. 19 del llibre de l'alumnat.

4. Hi ha més de 5000 llengües diferents al planeta Terra. Les llengües són diferents perquè les societats són també diverses. Les llengües s'agrupen en forma de famílies: les unes deriven de les altres i s'assemblen. La diversitat lingüística i cultural és un dret bàsic i un tresor que cal preservar.

5. Un *druida* és un sacerdot celta amb la missió de conservar i transmetre les tradicions religioses i d'administrar justícia. Una *nimfa* és una divinitat de la natura venerada pels grecs antics com a geni femení de les fonts, dels rius, dels llacs, dels boscos i de les muntanyes.

6. Són verbs sinònims: *llenegar* i *esvarar*; *aixecar* i *alçar*; *davallar* i *baixar*; *emportar-se* i *endur-se*.

7. gendre: *nora*; somera: *ase*; metge: *metgessa*; llop: *lloba*

8. Per exemple:

- a) Cada dia hem d'agafar l'autobús a les tres.
- b) Heu de tornar abans de les deu.
- c) Has d'escriure els teus cognoms amb majúscules.
- d) La setmana vinent ens hauran de dir les notes dels exàmens.

9. El passat perifràstic de *llegir*: jo vaig llegir, tu vas llegir, ell/ella va llegir, nosaltres vam llegir, vosaltres vau llegir, ells/elles van llegir.

10.

- a) *Un hòbbit* és un donyet amb peus grans i peluts.
- b) *La teua imaginació* es troba sota mínims.
- c) Vés amb compte! (Subjecte el·líptic: tu)
- d) Al carrer hi ha tolls d'aigua. Oració impersonal.

1. La descripció objectiva és precisa, concreta, denotativa, gens personal. És un reflex real d'allò que tenim davant sense cap tipus d'interpretació. La descripció subjectiva és poètica, sensitiva, connotativa (és a dir, les paraules que s'utilitzen suggereixen un significat que va més enllà del que se li atribueix) i molt personal. És una manera diferent d'interpretar la realitat, des del món interior d'aquell que escriu. La descripció objectiva empra fonamentalment adjectius i noms concrets. La descripció subjectiva utilitza molts adjectius, noms abstractes i recursos literaris.

2.

- a) Adjectiu que subratlla una qualitat inherent a la cosa expressada pel substantiu: EPÍTET
- b) Afirmació en forma de pregunta que porta implícita la resposta: INTERROGACIÓ RETÒRICA
- c) Associació de dos elements que provenen de camps sensorials diferents: SINESTÈSIA
- d) Atribució de qualitats humanes a éssers inanimats. PERSONIFICACIÓ.

3. A finals del s. XVIII i principis del segle XIX es van produir, especialment a Anglaterra i a Alemanya, importants canvis socials, econòmics i polítics que van donar lloc a la Revolució Industrial i van influir enormement en l'activitat i en el gust literari i artístic. També la Revolució Francesa havia provocat importants canvis polítics en aquesta època. Aquestes transformacions van afavorir el naixement del moviment anomenat Romanticisme. Aquest moviment artístic es va estendre a Europa i fins i tot a Amèrica durant la primera meitat del segle XIX. A les nostres terres va rebre el nom de Renaixença i va durar més temps.

4. Els artistes del Romanticisme es van caracteritzar per sentir, escriure o pintar de la manera següent:

- a) Senten i reflecteixen artísticament el món a través de les seues emocions, de forma subjectiva.
- b) Creuen en la seua llibertat creativa i no segueixen models.
- c) Lluiten per la llibertat del pobles.
- d) Senten atracció pels llocs i paisatges exòtics.
- e) Senten nostàlgia del passat, especialment per l'edat mitjana, període en què veien l'origen de les nacions europees.
- f) Tenen un sentiment religiós centrat en la natura.
- g) A través dels paisatges plasmen els seus sentiments.
- h) Solen mostrar-se infeliços o insatisfets.
- i) Són inconformistes i rebels.

5. La diversitat cultural és un terme relacionat amb la diversitat de l'espècie humana. Les cultures humanes són diverses perquè l'ésser humà ha estat capaç de respondre de maneres diferents i creatives a les necessitats que li planteja el medi natural i social en què ha viscut. Els costums, les maneres de viure, de menjar, de divertir-se, les creences i els mites, l'art i ... les llengües són tan diversos com les cultures. Cada grup humà ha de lluitar per defensar aqueix patrimoni cultural tan divers que enriqueix la nostra societat.

6. Un unicorn i un centaure tenen en comú que tenen una part de cavall i es diferencien en què l'unicorn té una llarga banya recta al front i el centaure té bust i cap d'home (sense banya).

7. Per exemple: Si colpeges els vidres es rompran. El lleixiu és tan fort que ha esgarrat la camisa. He esqueixat la pebrera al forn. El pitxer s'ha trencat perquè ha caigut al terra.

8. Per exemple: gallina, genuïna; metgessa, poetessa.

9. Per exemple:

- a) Heu de vindre amb mi?
- b) Els treballs s'hauran de presentar abans de vacances de Nadal.
- c) Has d'estudiar abans de la vespra dels exàmens.
- d) Si vas amb moto, t'has de posar el casc.

10. Per a la resposta sobre l'autor, Àngel Guimerà, vegeu la informació bibliogràfica de la pàg. 22 del llibre de l'alumne. Respecte a l'argument i les característiques de *Mar i cel*, trobareu la resposta en les pàgines 24-25 i en les activitats 9 i 10 del llibre de l'alumne.

1. La Renaixença és un moviment del segle XIX de les nostres terres. No sols va ser una tendència literària, sinó que també va tenir un caràcter social i polític: pretenia recuperar els senyals que ens identifiquen com a un poble i nacionalitat, i fer-nos conscients de pertànyer a una pàtria diferenciada de la resta de les comunitats de la l'Estat espanyol i d'Europa. Per això recordava el passat medieval de la Corona d'Aragó, reivindicava l'estima per la llengua i el manteniment de la tradició popular. La Renaixença és el punt d'arrencada de la lluita, encara actual, per la normalització de la llengua, és a dir, que aquesta es faci servir també en els contextos cultes i públics, a més dels populars i familiars.

El Romanticisme, amb les idees de llibertat, de recuperació del passat medieval i de les arrels de cada poble, va ser el moviment que va impulsar la Renaixença a casa nostra. Els escriptors de la Renaixença escriuen en un primer moment d'acord amb la moda romàntica, però, en canviar els gustos en el tercer terç del segle XIX, escriuen seguint els canons del moviment realista.

2.

a) L'autor de *Mar i cel* és Àngel Guimerà, que va escriure l'obra en el 1888, però malgrat que és en l'acabament del segle, encara segueix les directrius del Romanticisme.

b) Final tràgic Els personatges no poden deslliurar-se del seu destí, que els aboca a la mort.

Defensa de la llibertat

Els protagonistes volen ser lliures per a estimar-se i simbolitzen una vida en llibertat. Saïd, com un pirata representa una figura romàntica. A més hi ha una defensa de la llibertat de culte, de tolerància respecte a altres cultures (en aquesta versió es troba explícita).

L'acció transcorre en un vaixell pirata en alta mar. L'acció se situa en el segle XVII: l'expulsió dels moriscos el 1609 (els pares de Saïd van morir en aquest fet); els atacs dels pirates musulmans a les nostres costes i als nostres vaixells. El sentiment amorós de Saïd i Blanca; l'estima que sent el pare per la filla; l'excessiva devoció religiosa del pare de Blanca; l'odi que els cristians senten pels musulmans i viceversa. Els sentiments arrabassats (l'odi del pare als musulmans augmentat pel fet que la filla n'estime un) provoquen la mort dels protagonistes. Els protagonistes s'estimen amb un amor que és impossible, perquè pertanyen a dues cultures o religions enfrontades en aquells moments.

3. Resposta oberta. Hi podem posar com a exemple el text de l pàg. 13 de l'apartat COMUNICACIÓ.

4. Entre les llengües més importants que s'inclouen dins l'indoeuropeu hi ha les del grup itàlic: el gallegoportugués, el castellà, l'asturleonés, l'aragonés, el català, l'occità, el francès, l'italià, el sard, el romanés, el retoromànic.

5. Són sinònims de *mullar*: sucar; de *tancar*: cloure; d'*endur-se*: emportar-se i d'*ensopegar*: entropessar.

6. Les paraules que tenen una sola forma tant per al masculí com per al femení són: *cocodril*, *captaire* i *gimnasta*.

7.

- a) Heu de tornar abans de les deu.
- b) No sé què s'ha de fer en aquest exercici.
- c) És menester que guardes silenci a la biblioteca.
- d) Demà no hem de matinar.

8.

- a) Recordes el somni que tu (TENIR) vas tenir l'altra nit?
- b) Anit Pau (SOMNIAR) va somniar amb una nimfa.
- c) En les Olimpíades Literàries (GUANYAR) van guanyar dos companys de classe.
- d) Ahir (NEVAR) va nevar per damunt dels 500 metres.

.

9.

- a) Ens hem atipat tant que la panxa ens fa mal.
- b) Els meus pares són tan estrictes amb els videojocs que només em deixen jugar una hora a la setmana.
- c) Estic tan avorrit que m'adorm.
- d) No córregues tan de pressa

10. sang; parafang; subsistència; admirable, dissabte

1. L'ús de la primera persona, d'aqueix jo poètic: "No n'estic boig? No m'enganye a mi mateix?" Els sentiments desmesurats: "passió salvatge", "em sent morir de goig", "la tristor m'ofega", "ànima adolorida"; aquests sentiments es fusionen amb l'atracció pels elements de l'univers i de la naturalesa: la lluna, el bosc, les argelagues, el vent, les fulles, la claredat crepuscular, les ruïnes d'un monument medieval, d'un cementeri abandonat... Hi ha la necessitat de fugir pel fet de sentir-se insatisfet, infeliç.

2. Predominen sobretot els adjectius, els noms (concrets o abstractes) i els verbs. A més es fan servir amb freqüència recursos literaris com ara, l'enumeració, la comparació, la metàfora, la personificació, la hipèrbole, l'exclamació, la interrogació retòrica, etc.

La descripció objectiva emprava fonamentalment adjectius i noms concrets. La descripció subjectiva utilitza molts adjectius, noms abstractes i recursos literaris.

3. Resposta basada en la informació teòrica de l'apartat de Literatura: pàgs. 18-22.

4.

- a) És donar nom a una realitat través d'una altra amb la qual establim una semblança: **METÀFORA**.
- b) Imitació dels sons naturals mitjançant fonemes: **ONOMATOPEIA**.
- c) Presentació d'un fet real o d'un objecte com a igual a un altre a base d'una semblança real o imaginària, a fi de fer més entenedor el significat del primer: **COMPARACIÓ**.
- d) Presentació successiva i ràpida d'una sèrie d'idees referides sempre a la mateixa cosa: **ENUMERACIÓ**.

5. Són sinònims: llenegar i esvarar; buscar i cercar; barrejar i mesclar; ensopegar i entropessar; davallar i baixar.

6. Per exemple:

Parlarem a la fi de la classe.

El fi no sempre justifica els mitjans que s'empren per aconseguir-lo.

Aquest llum que has posat a l'habitació fa poca llum. Un editorial és un article d'opinió.

La meua cunyada treballa de correctora en una editorial d'Alcoi.

Tinc el son molt lleuger, em desperte de seguida.

Per a llevar-tela son el millor remei és dormir.

7.

- a) Àngel Guimerà (NÀIXER) va nèixer a Santa Cruz de Tenerife l'any 1845.
- b) Constantí Llombart (TENIR) va tenir una formació autodidacta.
- c) El Romanticisme (DEFENSAR) va defensar la recuperació del passat medieval i de les arrels de cada poble.
- d) Els Jocs Florals (POTENCIAR) van potenciar la cultura escrita en la nostra llengua.

8.

- a) Amb l'ajuda d'un regle s'han de dibuixar les línies rectes.
- b) Hi ha pocs dies de festa. (Oració impersonal).
- c) Per Carnestoltes m'he posat una disfressa de pallaso. (Subjecte el·líptic: jo).
- e) Hem fet una anàlisi sintàctica en la classe de llengua. (Subjecte el·líptic: nosaltres).

9.

- a) Si menges tan poc cauràs malalt.
- b) Hui no fa tant de vent.
- c) Agafa-t'ho tan bé com pugues.
- d) No t'enfades, ella en té tant com tu.

10. fredolina; quietud; adob; calb; Alfred.

1. Suggerim: la intenció de conèixer els esdeveniments que ocorren en la realitat que ens envolta; hi ha l'interés per poder saber com s'interpreten aquests fets: saber les causes i les conseqüències, els perquès de tot plegat; hi ha la necessitat de satisfer la curiositat, d'observar els fets mitjançant les imatges, d'aprendre a observar la realitat des d'una altra perspectiva...

2. El reportatge és un tipus de text periodístic de caràcter narratiu que pretén analitzar i interpretar temes no sempre vinculats a l'actualitat més immediata. Vol oferir una interpretació del tema i una anàlisi més completa que la notícia (que només pretén informar). Per això, exigeix un procés de documentació o investigació previ i sol fer servir l'entrevista com a font d'informació per a mostrar diferents perspectives sobre el tema. L'estructura habitual és aquesta: títol, entrada (contextualització), cos (dades, causes, conseqüències, entrevistes, citacions...) i material gràfic (fotografies, imatges, gràfics, etc.).

3. Retratar fidelment els problemes de la realitat del moment amb la finalitat de denúncia social i influir en el pensament del lector.

4. Cf. la informació que hi ha al llibre de l'aprenent, pàg. 57. La resposta ha de fer referència a l'article tercer de la Constitució espanyola.

5. Activitat de resposta oberta. Oferim a continuació les definicions que inclou el diccionari Salt (http://www.edu.gva.es/polin/val/salt/apolin_salt.htm).

tennis (o tenis)m. inv. ESPORT Esport de pilota en què s'enfronten dos jugadors o dues parelles de jugadors, que es desenrotlla en una pista rectangular dividida transversalment per una xàrcia, consistent a colpejar la pilota amb una raqueta per fer-la passar per damunt de la xàrcia, de manera que l'adversari no la puga tornar.

voleibol

m. ESPORT Esport de pilota practicat entre dos equips de sis jugadors, consistent a fer passar la pilota al camp contrari per damunt d'una xàrcia situada en la meitat de la pista.

futbol

m. ESPORT Esport practicat a ple aire entre dos equips d'onze jugadors cada un amb la finalitat d'introduir una pilota, impulsada amb els peus, a la porteria del contrari.

bàsquet (o basquetbol)

m. ESPORT Joc de conjunt practicat entre dos equips, de cinc jugadors cada un, que busquen d'introduir una pilota dins d'una cistella defesa per l'equip contrari.

6.

a) Avorrit, avorrida, avorrits, avorrides.

b) Blau, blava, blaus, blaves.

c) Espés, espessa, espessos, espesses.

- d) Tranquil, tranquil·la, tranquils, tranquil·les.
- e) Precoç, precoç, precoços, precoces.
- f) Tendre, tendra, tendres, tendres.
- g) Blanc, blanca, blancs, blanques.

7. Identificació de la probabilitat, la imminència o l'acció futura.

- a) Imminència.
- b) Probabilitat.
- c) Imminència.
- d) Acció futura no imminent.
- e) Probabilitat.

8. Identificació d'oracions simples, compostes i tipus de compostes.

- a) Oració composta coordinada (adversativa).
- b) Oració composta subordinada (temporal)
- c) Oració composta coordinada (disjuntiva).
- d) Oració composta subordinada (substantiva).
- e) Oració simple.
- f) Oració juxtaposada.

9. Ús del passat perifràstic i del passat simple.

- a) Com és que tu també (LLEGIR) vas llegir o llegires el mateix llibre que Mireia?
- b) Anit nosaltres (CONNECTAR-SE) ens vam connectar o ens connectàrem a un fòrum que tractava sobre les drogues i els joves.
- c) Quan (LLIURAR) va lliurar o lliuràreu vosaltres el treball de Llengua?
- d) El mes passat jo (REBRE) vaig rebre o rebí trenta-quatre sms de publicitat.
- e) Ahir la televisió (EMETRE) va emetre o emeté una pel·lícula japonesa.

10. Text per al dictat.

L'àrbitre va xiular el final del partit amb vint segons d'antelació. Per això, el capità de l'equip protestà amb indignació, la qual cosa li valgué una targeta roja i l'expulsió immediata. Era una història que ja coneixia d'altres ocasions. Després, al vestidor, es lamentava que els nervis l'haguessen traït. Però no sabia fer-ho d'una altra manera: sempre responia amb èmfasi a allò que considerava una injustícia. Els seguidors ho agraïen. La cridòria del públic li produïa una satisfacció difícil d'explicar.

1. Cf. titulars de notícies de les pàgs. 42-43.

2. El reportatge és un tipus de text periodístic de caràcter narratiu que pretén d'analitzar i d'interpretar temes que solen ser d'actualitat, i ho fa d'una manera més completa i aprofundida que la notícia. Recordeu que l'objectiu de la notícia és només informar segons l'esquema de les 6W: qui, què, quan, on, com i per què (w perquè en anglès tots aquests interrogants comencen per aquesta lletra).

3. Cf. la informació sobre la situació social de la segona meitat del segle XIX al llibre de l'aprenent, pàg. 48-49.

4. Activitat de resposta oberta. Cf. informació i activitats sobre les llengües que es parlen a l'Estat espanyol al llibre de l'aprenent, pàgs. 57-58. Oferim a continuació una solució possible.

- a) Comunitat Valenciana: valencià (varietat de la llengua catalana) i castellà (o espanyol).
- b) Catalunya: català, castellà (o espanyol) i aranès (varietat de l'occità).
- c) Illes Balears: català i castellà (o espanyol).
- d) Navarra: basc (o èuscar) i castellà (o espanyol).
- e) Aragó: aragonés, català i castellà (o espanyol).

5. Activitat de resposta oberta. Oferim a continuació algunes solucions possibles.

- a) Penal: futbol, handbol i hoquei.
- b) Xiulet: gairebé en tots els esports d'equip.
- c) Tombarella: gimnàstica artística, gimnàstica rítmica.
- d) Mort sobtada: tennis.

6. El nombre dels substantius i adjectius.

- a) Els meus veïns tenen uns gossos lletjos, grossos i panxuts.
- b) Les meues nebodes festegen amb uns xicots amables i dolços.
- c) Tinc unes alumnes cegues, sordes i mudes que són molt llestes.
- d) Vaig tenir un accident greu: em vaig trencar els braços i les cames.

7. L'expressió de la probabilitat.

- a) Anna té divuit anys

1. Probablement (tal vegada, potser, per ventura...) Anna té divuit anys.

2. Anna deu tenir divuit anys

b) Marta estudiava tres hores diàries

1. Probablement (tal vegada, potser, per ventura...) Marta estudiava tres hores diàries.

2. Marta devia estudiar tres hores diàries.

c) Ells han contat una mentida

1. Probablement (tal vegada, potser, per ventura...) ells han contat una mentida.

2. Ells deuen haver contat una mentida.

8. Tipus d'oracions coordinades.

a) Coordinada copulativa.

b) Coordinada consecutiva (o il·lativa).

c) Coordinada distributiva.

d) Coordinada disjuntiva.

9. Accentuació i dièresi.

a) Traduït, acne, Suïssa, convèncer (o convèncer), veïnat, recórrer, període, contraindicació, retòrcer, aqüífer, oceà, interval, futbol, atmosfera, etíop, reconéixer (o reconèixer), córrer, míssil, xandall, tèxtil.

b)

1) Pèrdua: paraula esdrúixola; les esdrúixoles s'accentuen sempre; accent obert en la e de la síl·laba tònica.

2) Humit: paraula aguda; no s'accentua; les agudes acabades en consonant (que no siguin -as, -os, -es, -is, -us, -en, -in no s'accentuen).

10. Text per al dictat.

Aquell matí s'alçà amb una sensació fantàstica. Havia dormit ben bé vuit hores seguides, ningú l'esperava a la fàbrica -s'havia acomiadat feia dos dies- i ara tenia tot el temps del món per a dedicar-se a la seua gran passió: escriuria aquella novel·la que tantes vegades havia ajornat. Ràpidament, isqué de casa. Però abans agafà l'ordinador portàtil, el telèfon mòbil i l'últim llibre de Lluïsa Martines, un èxit de vendes que incloïa temes tan esfereïdors com la traïció, l'especulació del sòl o el tràfic de míssils.

1. Per a elaborar un reportatge primer cal investigar, documentar-se, sobre el tema que es vol tractar. Així, és convenient consultar fonts d'informació diferents (enciclopèdia, notícies, imatges, gràfics) i també es poden fer entrevistes a persones amb experiència o coneixements sobre el tema. Es pot dir que en el reportatge la informació es construeix mentre que en la notícia simplement es conta.

2. L'estructura habitual d'un reportatge és la següent: Títol. Convé que siga un titular atractiu, que cride l'atenció del receptor. Entrada. Ha de ser breu i serveix per a presentar o contextualitzar el tema del reportatge. Cos. Inclou la informació seleccionada prèviament i organitzada de manera clara (sovint s'estructura en apartats). Pot incloure citacions (de les fonts consultades), fragments d'entrevistes, gràfics, etc. Material gràfic. Acostuma a acompanyar-se de fotografies, gràfics, etc.

3.

- Es produeix una gran transformació de la societat que és coneguda com a Revolució Industrial.
- Hi ha importants avanços tecnològics i científics com ara la màquina de vapor.
- Es van ampliar i es van millorar els transports: noves carreteres, ports i creació d'una xarxa ferroviària.
- Es va estimular el comerç i l'activitat econòmica i creixen enormement les ciutats.
- La burgesia (els propietaris de les fàbriques, els comerciants rics, els banquers, els amos de la terra, etc.) es va consolidar com la nova classe social dominant.
- El proletariat (els treballadors i treballadores i fins i tot els xiquets) treballaven moltes hores en unes condicions infrahumanes i per sous miserables.
- Va augmentar la conflictivitat social: els treballadors es van associar i van nàixer els sindicats per defensar els seus interessos.

4. El basc (o èuscar) no és una llengua romànica. Es tracta d'una llengua isolada, que no està relacionada amb cap llengua coneguda i que ja es parlava en època anterior a la conquesta romana de la península Ibèrica.

5. Activitat de resposta oberta. Oferim a continuació les definicions que apareixen al diccionari Salt (http://www.edu.gva.es/polin/val/salt/apolin_salt.htm).

a) Cistella

- 3. a. f. ESPORT En el basquetbol, cércol i xàrcia oberta per a fer entrar-hi la pilota.
- b. f. ESPORT Txistera.
- c. fer cistella ESPORT Fer bàsquet.

b) Fora de joc

- 4.a. m. ESPORT En alguns esports de pilota, falta que es produeix en sobrepassar la pilota la línia que delimita el camp de joc.
- b. fora de joc ESPORT En alguns jocs de pilota posició irregular en què està un jugador quan queda situat o se situa entre la pilota i la línia de fons contrària sense que hi haja, entre

aquesta i ell mateix, el nombre de jugadors contraris requerit segons el tipus d'esport.

c) Xàrcia o xarxa

2.a. f. [p. ext.] TÈXTEL Teixit de fi ls lligats formant una retícula semblant a la de les xàrcies de pescar, però destinades a altres usos, malla.

d. f. [p. ext.] ESPORT En el tennis, el voleibol i altres esports, malla col·locada al mig del camp de joc i per damunt de la qual s'ha de fer passar la pilota.

e. f. [p. ext.] ESPORT Malla accessòria d'alguns elements de joc, com la que delimita l'espai interior de la porta (futbol, handbol, etc.) o la que constitueix la cistella del basquetbol.

d) Àrbitre

1.a. m. i f. Persona que té poder per a decidir un assumpte en litigi, especialment aquella que ha sigut designada per un tribunal o per les parts en litigi.

b. m. i f. ESPORT En les competicions esportives, persona encarregada d'interpretar i de fer complir el reglament del joc.

6.

a) Platja: platges

b) Arròs: arrossos

c) Braç: braços

d) Llapis: llapis

e) Text: texts (o textos)

f) Botiga: botigues

g) Disc: discs (o discos)

7. Distinció entre l'expressió del futur i la imminència.

a) anava a obrir (o estava a punt d'obrir); b) faré; c) anava a eixir (o estava a punt d'eixir); d) anava a començar (o estava a punt de començar); e) veurem; f) anava a llançar (o estava a punt de llançar).

8. Ús de connectors o conjuncions coordinants. Activitat de resposta oberta. Oferim a continuació algunes solucions possibles.

a) ni (o i); b) no solament... sinó que; c) o bé (també hi van bé: o; i; però...) d) per tant (o així doncs o doncs); e) no obstant això (o però o tanmateix...).

9. Distinció entre quan i quant.

a) quan; b) quan; c) quant; d) quan; e) quant; f) quan.

10. Text per al dictat.

Úrsula Martí era una actriu secundària que havia actuat en gairebé totes les pel·lícules còmiques dels últims deu anys. Però quan sonà el telèfon i li proposaren fer de protagonista no s'ho creia. El director més famós del moment volia que interpretés un paper dramàtic. Per fi, algú era capaç de reconèixer que no solament sabia fer riure sinó que també podia ficar-se en la pell d'una exòtica assassina en sèrie que vivia a Etiòpia. Ja no seria l'heroïna ingènua que provocava el riure fàcil al públic.

1. Resposta basada en la narració de la pàg. 46 de l'apartat COMUNICACIÓ.

2. Resposta oberta, suggerim per exemple: una invasió extraterrestre, un huracà; espionatge entre diferents països; descobriments científics...

3. En aquest conte es narra l'evolució i desenvolupament d'un petit poble gràcies a l'establiment d'una indústria. De quina manera va canviar Valfonda i el seu entorn amb la construcció de la fàbrica. Els temes i els personatges són de la vida quotidiana, del temps present de l'escriptor. El narrador, per a ser més objectiu, és omniscient: mostra tots els punts de vista i sap i explica el passat i els pensaments dels personatges. De vegades, però, també fa judicis i observacions personals sobre el que conta.

4. La llengua romànica que més s'assembla a la nostra és l'occità, perquè les dues pertanyen al mateix grup de llengües romàniques (el grup gal·loromànic).

5. Ús de verbs que pertanyen al mateix camp semàntic.

a) vaig esgarrar (o vaig esguellar) (o esgarri o esguelli); b) vaig llevar (o em llevi); c) he escoltat; d) trac (o trec); s'ha trencat (o s'ha romput); f) sentiràs.

6. El nombre dels substantius i adjectius.

a) He comprat uns pastissos i uns trossos de coques dolces.

b) Aquelles caçadores roges semblen velles.

c) Han col·locat unes espatleres noves als gimnasos.

d) Durant els mesos d'abril les pluges són abundants.

7. Ús de la perífrasi de probabilitat i de la d'imminència.

a) Anaven a tancar (o estaven a punt de tancar) el banc quan han entrat dos lladres.

b) Ahir Marta no va venir a classe. Devia estar malalta.

c) Carles no deu saber on hem quedat, per això encara no ha arribat.

d) El resultat de l'equació està malament. Deu ser un error meu.

e) Nosaltres estàvem a punt d'escoltar (o anàvem a escoltar) música quan se n'anà la llum.

f) Quan heu arribat anàvem a començar (o estàvem a punt de començar) la classe.

8. Anàlisi sintàctica d'oracions.

- a) El nostre professor ha llegit un conte divertit però acabava malament.

Oració composta coordinada adversativa

Oració 1 (o proposició 1): El nostre professor ha llegit un conte divertit

SN subjecte: El nostre professor

SV predicat: ha llegit un conte divertit

Connector o conjunció de coordinació (coordinada adversativa): però

Oració 2 (o proposició 2): acabava malament

SN subjecte: elidit (el conte)

SV predicat: acabava malament

- b) Entrem al cine o bé lloguem un DVD?

Oració composta coordinada disjuntiva

Oració 1 (o proposició 1): Entrem al cine

SN subjecte: elidit (nosaltres)

SV predicat: entrem al cine

Connector o conjunció de coordinació (coordinada disjuntiva): o bé

Oració 2 (o proposició 2): lloguem un DVD?

SN subjecte: elidit (nosaltres)

SV predicat: lloguem un DVD

9. Identificació i ús del passat perifràstic i del passat simple.

- a) Esborrarem el missatge que Jaume ens envià immediatament que el rebérem.
- b) Per què no em vas dir que ahir vas anar al cine?
- c) En l'assemblea proposí que férem una excursió a Menorca. Tothom hi aplaudí.
- d) La setmana passada vam començar un tema nou de literatura i ahir el vam acabar.

10. Text per al dictat.

Havia conduït durant tota la nit i part de la matinada. A l'eixida de l'autovia s'aturà al primer bar que veié: demanà un café amb llet, un entrepà i una ració de truita de creïlles. Recordà l'accident fortuït que l'empenyia a fugir des de feia unes quantes hores. El cos sense vida de la veïna del replà havia aparegut estès al sofà que algunes nits compartien mentre veïen la televisió o llegien històries policíiques. Era una llàstima, Consol era una poliglota que parlava amb fluïdesa cinc o sis llengües. Ara, hauria de viure sense la seua companyia.

UNITAT 3

Soluciones PROVA A

1. Resposta oberta, suggerim per exemple, cercar oficis del passat (concretament de principis del segle XX, l'època modernista treballada en l'apartat de literatura d'aquesta unitat): dida, apotecari, cartellista, sereno, etc. per explicar en què consistien i els motius de la desaparició d'aquests oficis. Així com també incorporar oficis recents o més actuals com ara: *community manager* o gestor de comunitats digitals i xarxes socials.

2. El temps verbal que s'utilitza per a escriure una biografia sol ser el passat (perifràstic o el pretèrit perfet simple), però també el present.

3. El Modernisme se situa entre l'última dècada del S. XIX i la primera del XX, ambdues incloses. El Modernisme és el nom que es dóna al nostre país al moviment artístic i literari que es va desenvolupar a Europa i Amèrica durant la darrera dècada del segle XIX i la primera del segle XX. Podem trobar les característiques d'aquest moviment en el requadre de la pàgina 82 del llibre de l'estudiant, en el qual es reproduïxen les paraules mitjançant les quals un cambrer d'un cafè de París comenta el comportament i pensament dels artistes modernistes que freqüentaven l'esmentat cafè. Les característiques del Modernisme les trobarem explicades en la pàgina 82 del llibre de l'estudiant.

4.

- La nostra llengua és una llengua romànica, del grup gal·loromànic. V
- La nostra llengua és una llengua romànica del grup iberoromànic. F
- Bona part del nostre vocabulari s'assembla més al gallegoportugués que no a l'occità. F
- Els conqueridors catalans van portar la seua llengua, primer, cap al sud de Catalunya i, després, a les Illes Balears, a la major part de l'antic Regne de València i a la ciutat de l'Alguer (a l'illa de Sardenya). V
- Els musulmans parlaven majoritàriament llatí vulgar. F

5. Per exemple: faristol, orgue, tabalet, orquestra, dolçaina, aquarel·la, pinzell, disseny, gargot, dibuix

6.

- abraçar abraçe abraços abraça abracem abraçou abracen
 pujar puge pugês puja pugem pugeu pugem
 dedicar dedique dediques dedica dediquem dediqueu dediquen

7.

- a) L'autobús que agafe cada dia no ha arribat.
- b) Cada nit ens trobem en el bar on ens vam conèixer.
- c) Ja has vist el xic de qui et vaig parlar?
- d) Desitge que vages al cine on projecten la pel·lícula guanyadora.

8.

- a) M'agrada que vingues amb mi al teatre. Subordinada substantiva.
- b) El poema que em vas dedicar és de Vicent Andrés Estellés. Subordinada adjectiva.
- c) He pensat que podries ajudar-me a pintar la casa. Subordinada substantiva.
- d) No faces cas del que diuen els altres. Subordinada substantiva.

9.

- a) T'has equivocat, no he tret un set, sinó un nou.
- b) Si no menges bé cauràs malalt.
- c) Si no et poses bronzejador, et cremaràs.
- d) No ho he dit perquè em sentires, sinó perquè ho feres.

10. Text per al dictat.

Em dic Kalil Mtube i vaig nèixer en una aldea de Mali que ni tan sols surt als mapes, Mubalébala, al sud de Bankass i molt a prop de la frontera amb Burkina Faso. Una aldea petita i perduda, lluny de qualsevol lloc, sense res, sense electricitat, sense comoditats. De petit creia que no hi havia res més, que el món sencer era el meu petit món. Desconeixia distàncies, raons, perquè, quans i coms. [...] No sabia res, i en la meua ignorància era feliç. Però la ignorància és també l'arrel de molts dels nostres mals.

Jordi Sierra i Fabra, La pell de la memòria, Ed. Baula

UNITAT 3

Soluciones PROVA B

1. Sobre la biografia del personatge de ficció Sherlock Holmes

Data i lloc de naixement: 6 de gener de 1854, a Londres.

Trets físics: alt i prim, amb un ulls penetrants i nas aguilenc.

Trets psíquics: intel·ligent, curiós, irònic. Educat, reflexiu, elegant, disciplinat i amb un caràcter procliu a les fòbies. Solitari o amb poques aptituds per a les relacions socials.

Aficions: tennis, escacs, apicultura

Professió o dedicació: detectiu

2. Resposta aberta.

3. El Modernisme es va desenvolupar a Europa i Amèrica durant la darrera dècada del segle XIX i la primera del segle XX. El nostre país vivia una profunda crisi econòmica, social i política. La desfeta del 98, amb la pèrdua de les últimes colònies, Cuba i Filipines, els moviments obrers, el malestar social general, l'auge de l'Anarquisme, la Guerra d'Àfrica... havien deixat el país en una profunda depressió.

4. Els conqueridors catalans van portar la seua llengua, primer, cap al sud de Catalunya i després, a les Illes Balears, a la major part de l'antic Regne de València i a la ciutat de l'Alguer (a l'illa de Sardenya).

5.

collir - una flor

aterrar o enlairar-se - l'avió

rentar - els plats

pondre's - el sol

parar - la taula

6.

abraçar abraça abraços abraça abracem abraçou abracen

pujar puge puges puge pugem pugeu pugem

dedicar dedique dediques dedique dediquem dediqueu dediquen

7.

- a) He oblidat què em vas dir l'altra nit?
- b) No tinc cap amic amb qui parlar aquesta nit.
- c) Roger és un xic a qui tu pots telefonar.
- e) L'autobús que agafe cada dia no ha arribat.

8.

- a) M'he comprat un vestit que té un colors increïbles.
- b) Has de redactar un text que tinga una extensió mínima de 25 línies.
- c) Estic content que hages tret tan bones notes.
- d) M'agrada que la paella porte marisc.

9. Estel, perla, misteri, mel, peu, serra, gel, ferro

10. Dictat

El 8 de març de 1908, treballadores del sector tèxtil de la fàbrica Cotton de Nova York es van declarar en vaga per reivindicar millores en les seues condicions de treball. Davant la negativa del patró a atendre les seues reivindicacions, es van tancar a la fàbrica. Al cap de poc, es va declarar un incendi a la factoria i totes les treballadores van morir.

L'any 1910, durant la II Conferència de Dones Socialistes, es va decidir proposar el 8 de març com a data per reivindicar els drets de les dones.

La simbolització mitjançant el color lila de la lluita feminista és perquè aquest era el color de les peces de roba amb les quals aquelles dones treballaven.

T.E. núm. 290-febrer 2008

1. La biografia està escrita en tercera persona i té com a objectiu explicar i difondre la vida d'algun personatge rellevant. Normalment estan escrites per periodistes o investigadors i exigeixen un procés previ de documentació per obtenir tota la informació necessària sobre la vida del biografat (testimonis, documents, entrevistes, obra, etc.). L'autobiografia és la narració de la pròpia vida. Així, està escrita en primera persona per la persona que vol rememorar la seua existència i així donar-li un sentit global.

Poden extraure exemples del text sobre Sherlock Holmes i els fragments autobiogràfics que ha escrit l'alumnat en aquesta unitat.

2. El Modernisme és la tendència artística que apareix, fonamentalment a Europa, a l'última dècada del XIX i que rep diversos noms segons el país: Art Nouveau, Modern styl, Modern... El concepte de "nou" apareix en la majoria de denominacions i vol insistir en aquesta característica del moviment: modern front a vell, concepte representat per l'estètica anterior del Realisme-Naturalisme. Altres paraules poden ser: llibertat, espontaneïtat, ritme, naturalesa, modernitat, Europeïtzació...

3. Joan Maragall va ser el gran referent poètic del Modernisme en la nostra llengua. Va exercir una gran influència sobre els artistes i escriptors del moviment. La seua forma d'entendre l'activitat creativa basada en l'espontaneïtat, la intuïció creadora, la llibertat creativa i el sentit messiànic que atribuïa a l'artista el van convertir en el poeta més important de l nostre àmbit cultural. En el poema Excelsior, el mar i el vent són símbols de llibertat i per tant de rebel·lia.

4.

- a) L'andalús actual és una varietat dialectal del castellà que els conqueridors catalans van portar a Andalusia durant l'Edat Mitjana. F
- b) La nostra llengua és una més de les llengües que provenen del llatí. V
- c) Els romans van construir un imperi que comprenia els actuals països mediterranis i part de l'Europa central. V
- d) El dàlmata es va deixar de parlar al s. XV. F
- e) La nostra llengua va nàixer a partir del llatí que parlaven els cristians establits a l'entorn del Pirineu oriental. V

5.

- a) Desgastar o fer a trossets una cosa amb les dents incisives: rosegat
- b) Fer moure algú o alguna cosa estirant-la sense alçar-la de terra: arrossegar
- c) Netejar una cosa amb aigua o algun altre mitjà: rentar
- d) Prendre terra un ocell o una aeronau: aterrar
- e) Ocultar-se un astre en l'horitzó: pondre's

6.

- a) Per què vols que jo (ESTALVIAR) estalvie?
- b) On (ALLOTJAR-SE) t'allotges, en un alberg o en un hotel?
- c) Cal que (TANCAR) tanques l'ordinador abans de sopar.
- d) M'agrada com m'(ABRAÇAR) abraces quan te'n vas.
- e) On vols que (PENJAR) penge l'abric?

7.

- a) La parella que responga més qüestions guanyarà.
- b) Roger és un xic a qui tu pots telefonar sense cap problema.
- c) Cada nit ens trobem en el bar en el qual ens vam conèixer. (També on).
- d) He conegut un amic amb qui solc anar de viatge en vacances.

8.

- a) Tinc un ordinador que és molt lent.
- b) Vull saber com et dius.
- c) El poema que m'ha dedicat és de Vicent Andrés Estellés.
- d) Cada dia vaig a la platja on ens vam conèixer.

9. escola, poble, sort, pont, cérvol, porta, horta

10. Text per al dictat.

Els diumenges, a les dotze del migdia, tenia lloc un partit de futbol a la plaça del poble entre els xiquets del Reial Madrid i els del Barça. El meu germà i jo érem del Barça. Les causes dels perseguits trobaven en nosaltres uns defensors aferrissats. També simpatitzàvem amb el Levante U.D., l'equip de l'oncle Tomàs, el club dels pescadors del grau de València i de les classes populars de la ciutat.

Ferrant Torrent, Gràcies per la propina, Ed. Columna, 1995

1. Resposta oberta. Podem suggerir, però, les qualitats següents:

Fornier: destresa manual,

Metge: deducció, destresa manual

Infermer: habilitat social

Obrer: força física

Actor: improvisació, espontaneïtat

2. El Modernisme és la tendència artística que apareix, fonamentalment a Europa, a l'última dècada del XIX i que rep diversos noms segons el país: Art Nouveau, Modern styl, Modern... El concepte de "nou" apareix en la majoria de denominacions i vol insistir en aquesta característica del moviment: modern front a vell, concepte representat per l'estètica anterior del Realisme-Naturalisme.

3. Resposta lliure. La resposta hauria de presentar un personatge que responguera a les característiques generals dels artistes del modernisme, tal com apareix en l'activitat de la pàgina 82 del llibre de l'estudiant.

4. En l'escena reproduïda en el llibre de text, els habitants del poble viuen amb sorpresa i estupefacció que la pluja, després de molt de temps de sequera fa acte de presència mentre el poble ha eixit en processó per a demanar aigua. Mentre uns troben l'explicació en la intervenció divina, altres la neguen i es produeix un enfrontament que acaba amb la fugida del personatge que representa la ciència i el nous temps. En aquesta escena es veu l'esperit de modernitat que impregna el punt de vista del Modernisme, la seua voluntat d'acabar amb el pensament retrògrad, acientífic, irracional i sotmés al pes de la religió i la tradició de segles.

5. El sard, l'aragonés, l'occità, l'italià, el català (o valencià, en terres valencianes), el retoromànic, el romanés, el francès, el castellà o espanyol, el gallegoportugués, el dàlmata i l'asturleonés.

6.

El capellà tocava l'orgue de la catedral.

Els fidels cantaven des del cor acompanyats per un orgue.

El director de l'orquestra feia servir un faristol per a sostenir les partitures.

El llaüt és un instrument musical d'origen àrab.

7.

Present d'indicatiu: jo estalvie, tu estalvies, ell/ella estalvia, nosaltres estalviem, vosaltres, estalvieu, ells/elles estalvien.

Present de subjuntiu: jo estalvie, tu estalvies, ell/ella estalvie, nosaltres estalviem, vosaltres estalvieu, ells/elles estalvien.

8.

- a) La parella que responga més qüestions guanyarà.
- b) Tinc una casa amb balcó des del qual es veu la mar.
- c) La platja on vam anar era nudista.
- d) He conegut un amic amb qui solc anar de viatge en vacances.

9.

- a) Cada nit ens trobem en el bar on ens vam conèixer. Oració subordinada adjectiva.
- b) Vull saber quan tornaràs. Oració subordinada substantiva.
- c) Estic acostumat que em despertes cada dia amb una besada. Oració subordinada substantiva.
- d) Vaig arribar quan ja dormien tots. Oració subordinada adverbial.

10.

- a) Si no véns amb mi, me n'aniré a soles.
- b) No ho he negat sinó que ho he afirmat.
- c) No el vaig esperar, sinó que el vaig anar a buscar.
- d) No va nèixer a Xeraco, sinó a Cullera.

1. Són imatges confeccionades a partir d'elements que normalment no formen part de l'àmbit artístic: gelats, paper de periòdic, materials diversos procedents de la brossa o el fem, taps d'ampolles de plàstic, vidres bruts d'un cotxe, verdura i salsa, plectres de guitarra i puntes de llapis. Això no implica, però, que no puguin ser vàlides per a expressar la creativitat pròpia, tal com els exemples del llibre han demostrat.

2. L'article d'opinió és un tipus de text argumentatiu de l'àmbit dels mitjans de comunicació en què un especialista opina sobre un tema polèmic o controvertit.

3. La informació hauria de centrar-se en els fets i context històric d'Europa fins l'esclat de la 2a GM: inestabilitat política al nostre país (Dictadura de Primo de Rivera, l'esclat de la 2a República, la Guerra civil, i la dictadura) i els fets a Europa: la Revolució a Rússia, la 1a GM, la depressió econòmica dels anys 20, el període d'entreguerres i l'ascens del feixisme, la 2a GM...

Els moviments d'Avantguarda foren una manifestació de rebel·lia i de protesta contra la situació que es vivia, fonamentalment a Europa, en relació a tots aquest fets.

4. Resposta oberta. Cf. la informació sobre la història de la llengua al llibre de l'aprenent, pàgs. 119-122.

5. Paraules patrimonials procedents de mots llatins.

- a) MANDUCARE: menjar
- b) TABULA: taula
- c) PAVORE: por
- d) CATHEDRA: cadira
- e) FORMATICUS: formatge

6. El present d'indicatiu o de subjuntiu dels verbs de la segona conjugació.

- a) És possible que tu no (SABER) sàpies que Joan s'ha copiat en l'examen.
- b) És intolerable que la jutgessa (PERMETRE) permeti aquesta injustícia.
- c) M'agrada que vosaltres (COMBATRE) combatreu les fotocòpies il·legals de llibres.
- d) Els meus companys (INTERROMPRE) interrompen la classe cada dia.
- e) Com vols que Maria (REBRE) rebi trenta SMS en deu minuts?

7. Ús del relatiu possessiu.

- a) Visc en una casa la terrassa de la qual és immensa.
- b) Treballa en una empresa el cap de la qual és son germà.
- c) M'agraden les novel·les els finals de les quals acaben en tragèdia.
- d) He de fer un examen la nota del qual ha de ser superior a sis.
- e) M'han regalat un ordinador el teclat del qual és ergonòmic.

8. Identificació de relatives explicatives i especificatives.

- a) Els teus amics, que no vingueren a la festa, t'han telefonat. **EXPLICATIVA**
- b) Les botelles d'aigua que són a la nevera són d'importació. **ESPECIFICATIVA**
- c) Els esportistes que guanyaren una medalla reberen un premi de mans de l'alcalde. **ESPECIFICATIVA**
- d) Els companys de classe, als quals fas bromes pesades, te les tornaran qualsevol dia. **EXPLICATIVA**
- e) El meu cosí, de qui no sabia res des de feia un any, m'ha escrit una postal. **EXPLICATIVA**

9. Ús de les abreviatures.

- a) Capítol dotzé: cap. 12é
- b) Número seixanta: núm. 60
- c) Avinguda de la mar: av. de la mar
- d) Viu al sisé esquerra: 6é esq.
- e) Pàgines senars: pàgs. senars

10. Text per al dictat.

El barri de la Petxina s'ha vist afectat per un projecte de modificació de la xarxa viària. Un prestigiós despatx d'enginyeria ha previst que el traçat d'una autopista de peatge passe per enmig de la ciutat. Les obres començaran a mitjan mes de juliol d'enguany i acabaran a finals de gener de l'any que ve. Els veïns no hi veuen cap avantatge: creuen que tot és obra d'un boig amb la intel·ligència d'un fardatxo que només pensa embutxacar-se un bon grapat de diners. O alguna cosa pitjor.

1. L'art de carrer comença a ser un reclam turístic en la ciutat de València. Diversos artistes del grafit han pintat les seues obres en espais abandonats o decadents de la ciutat, sovint amb un missatge reivindicatiu. És la seua manera particular de recuperar aquestos espais per a la ciutadania. Molts són coneguts internacionalment, tot i que a casa nostra no sempre gaudeixen del mateix reconeixement.

2. Normalment, presenta una estructura formada per la introducció (on s'inclou la tesi), els arguments, i la conclusió.

3. Característiques i autors principals de les Avantguardes. Resposta oberta. Cf. la informació i les activitats sobre les Avantguardes al llibre de l'aprenent, pàgs. 110-117.

4. Resposta oberta. Cf. informació sobre els primers textos en llengua catalana al llibre de l'aprenent, pàg. 127.

Els primers escrits foren paraules populars en textos llatins de Catalunya als segles X-XI. Cap a mitjans s. XII es tradueix Forum Iudicum i cap a finals del s. XII les Homilies d'Organyà (a l'Alt Urgell, Catalunya). Els parlants eren conscients que hi havia una diferència evident entre allò que ells parlaven i allò que llegien o escoltaven en llatí.

5. Cf. la informació i les activitats sobre la història de la llengua des dels orígens fins als nostres dies al llibre de l'aprenent, pàgs. 119-122. El model de llengua escrita durant els segles XIV i XV era prou unitari i uniforme, responia a un model d'allò que a hores d'ara coneixem com a model estàndard. Els textos escrits, els administratius, literaris i científics, seguien un model comú, cosa que impedia diferenciar entre un document escrit a València, a Barcelona o a Palma de Mallorca. La manera d'usar la llengua el cos de funcionaris de la Cancelleria Reial va servir de model de correcció, de model lingüístic que calia imitar.

6.

- a) aplegar: arribar
- b) menejar: moure
- c) gosar: atrevir-se
- d) renyar: bonegar

7.

- a) Vull que tu (COMPRENDRE) compregues bé el que acabe de dir-te.
- b) Dius que cada dia, quan t'alces, (BEURE) beus un got d'aigua en dejú; jo, en canvi, (BEURE)

bec un suc de taronja. I vosaltres, què (BEURE) beveu?

- c) És increïble que vosaltres no (ENTENDRE) entengueu els problemes de Química.
- d) El meu veí diu que (VENDRE) ven sa casa per la meitat del valor.

8.

- a) Has aprovat totes les assignatures, la qual cosa (o cosa que o fet que o i això) m'ha alegrat molt.
- b) Sempre entropesses amb el mateix problema, la qual cosa (o cosa que o fet que o i això) t'hauria de preocupar.
- c) Ja hem acabat d'estudiar, la qual cosa (o cosa que o fet que o i això) ens deixa tota la vesprada lliure.
- d) Ha tret un nou en química, la qual cosa (o cosa que o fet que o i això) indica que ha estudiat prou.
- e) Hui no puc anar al cine amb tu, la qual cosa (o cosa que o fet que o i això) no ha d'interferir en la nostra amistat.

9.

- a) Per què no ixes amb el xic de qui (o del qual) et vaig parlar la setmana passada?
- b) M'agraden les històries, el final de les quals són inesperats.
- c) Crec que enguany sí que aprovarà, la qual cosa (o cosa que o fet que o i això) és una bona notícia.
- d) Els alumnes pels qui o pels quals ha preguntat la cap d'estudi no són a classe.
- e) Mon germà, de qui o del qual em fi e absolutament, m'ha contat una història esgarrifosa.

10. Text per al dictat.

Menjar bé és un dels majors plaers que festeja cada darrer diumenge de maig. Es vist amb un jersei roig i una jaqueta a joc sense butxaques, agafa un got de vidre del prestatge, hi aboca aigua freda, quasi gelada, d'un pitxer i s'asseu a taula. Es fa dues xulles de corder a la planxa o bé un tall de fetge fregit i un plat de gaspatxo manxec. L'amanida ha de dur encisam amb carxofetes, anxoves, formatge fresc en rodanxes i un bon raig d'oli d'oliva. En acabar, amb la panxa plena, fa una passejada per assaborir el bon oratge.

1. Són d'expressions que ajuden a cohesionar el text. Els connectors més usuals són: d'orde, de contrast, d'exemplificació, de causa, d'enllaç d'idees i de conclusió.

2. En primer lloc, que és un reclam turístic entre la gent més jove. En segon lloc, que molts grafitis són veritables obres d'art. En tercer lloc, que recuperen espais abandonats o decadents de la ciutat de València. Finalment, que serveixen de vehicle per a expressar una visió crítica sobre la societat actual

3. Característiques dels moviments d'Avantguarda. Cf. la informació i les activitats sobre les Avantguardes al llibre de l'aprenent, pàgs. 114-117.

4. Cf. la informació i les activitats sobre el contacte de llengües al Regne de València durant l'Edat Mitjana al llibre de l'aprenent, pàg. 126-129. El català, l'aragonés i l'àrab eren les llengües d'expressió pròpia de tres pobles que habitaven un mateix territori.

5. Paraules que deriven dels mots llatins.

- a) MATER: mare
- b) AURICULA: orella
- c) VOLERE: voler
- d) LITERA: lletra
- e) NASCERE: nèixer (o néixer)

6.

- a) No volen que nosaltres (BEURE) beguem alcohol: som menors d'edat.
- b) M'agradaria que vosaltres (ESCRIURE) escriguéssiu (o escriguéreu) el final d'aquest relat de por. Per què no l'(ESCRIURE) escriviu ara mateix?
- c) A mi em (PARÉIXER) pareix un xic molt educat, encara que a tu et (PARÉIXER) parega antipàtic.
- d) Qui s'ha (CREURE) cregut que la història de l'accident era de veres?

7.

- a) He parlat amb Laura, les notes de la qual són excel·lents
- b) Hui he conegut Miquel, els pares del qual són del teu poble.
- c) Rellegiré els teus contes, els personatges dels quals tenen un atractiu especial.

- d) M'ha agradat la pel·lícula de hui, la directora de la qual coneix totes les tècniques cinematogràfiques.
- e) M'agraden tant Laura com Miquel, els ulls dels quals són preciosos.

8.

- a) La botiga de 24 hores que acabem de veure tanca en juliol. Complement directe
- b) Vaig recordar el dia que vam anar de visita al monestir del Puig. Complement circumstancial de temps
- c) Els alumnes pels quals pregunta se n'han anat d'excursió. Complement de règim
- d) La veïna a qui has acompanyat és amiga meua. Complement indirecte
- e) L'acadèmia on estudies química és molt cara. Complement circumstancial de lloc

9.

- a) Si no parles amb ella, no vindrà a la festa del teu aniversari.
- b) M'ha dit que sí que vindrà si tu li ho dius.
- c) És una egoista, només pensa en si mateixa.
- d) Jo m'he acostumat al mal temps. Ella encara no s'hi ha acostumat.
- e) Pensaven que estava boig: cridava com si estigués fora de si.

10. Text per al dictat.

Meritxell és una metgessa de Bèlgida (la Vall d'Albaida) especialitzada en ginecologia. Acaba de presentar un projecte d'atenció a les víctimes d'assetjament sexual. Pretén ocupar una vacant d'ajudant de la forense als jutjats comarcals. El percentatge de denúncies per agressions de gènere ha augmentat considerablement entre maig i juliol. Quan era joveneta ja desitjava dedicar-se a ajudar els altres. Ara té l'ocasió de compaginar l'exercici de la professió amb la passió pel servei públic. I segur que no és un capritx passatger.

1. Resposta oberta. Cf. la informació sobre l'esquema a seguir en la pàgina 111 del llibre.

2. Cf. Informació pàg. 114 sobre l'època de les Avantguardes.

3. Cf. la informació i les activitats sobre les Avantguardes al llibre de l'aprenent, pàgs. 114-117, especialment la pàg. 117. "Les paraules en llibertat" era una tècnica d'escriptura que consistia a no posar els signes de puntuació, a canviar l'orde dels elements de l'oració, a no respectar l'ús de les majúscules, a fer poesia sense estrofes ni versos (com ara els cal·ligrames). Pretenien provocar el lector.

4. Manlleus o préstecs de llengües que van conviure amb el valencià al llarg de l'Edat Mitjana. Cf. la informació i les activitats al llibre de l'aprenent, pàgs. 130-131. Us oferim a continuació una resposta possible.

a) De llengües preromanes: carrasca, ruc

b) De l'occità: ambaixada, faisà

c) De l'àrab: alficòs, Burjassot

d) De l'aragonés: corder, llanda

5. Resposta oberta. Cf. l'activitat 3 al llibre de l'aprenent sobre sinònims, pàg. 131.

6. Verbs de la segona conjugació.

- Present d'indicatiu del verb convèncer: jo convenç, tu convences, ell o ella convenç, nosaltres convencem, vosaltres convenceu, ells o elles convencen.
- Present de subjuntiu del verb créixer: jo cresca, tu cresques, ell o ella cresca, nosaltres cresquem, vosaltres cresqueu i ells o elles cresquen.

7.

- a) He vist un accident esgarriós, la qual cosa (o cosa que o fet que o i això) m'ha impressionat molt.
- b) Em va contar una història de misteri, la qual cosa (o cosa que o fet que o i això) em va entretenir tota la nit.
- c) Tinc un telèfon mòbil, la pantalla del qual canvia de color tot sol.
- d) He parlat amb Andreu i sa germana, les adreces electròniques dels quals havia perdut.
- e) Anirem d'excursió a Eivissa, la qual cosa (o cosa que) no teníem prevista. (Si fem servir les expressions fet que o i això equivalents a un relatiu neutre haurem de canviar el gènere del

participi: “teníem previst”).

8.

- a) M'agrada l'habitació des de la qual es veuen els vaixells que entren al port.
- b) La xica de qui o de la qual jo et parlava ahir estudia dansa.
- c) El problema del qual o de què es queixa no és real.
- d) Els amics, dels qui o dels quals encara no has tingut notícies, ja no vindran.
- e) L'autobús amb el qual o amb què venim a l'institut s'ha retardat.

9.

- a) Av.: avinguda.
- b) p.s.: post scriptum ('després de l'escrit').
- c) ds. i dg.: dissabte i diumenge.
- d) v. o veg.: vegeu.
- e) 458a: quatre-centes cinquanta-huitena (o quatre-centes cinquanta-vuitena).

10. La seu del Col·legi de Metges s'ha traslladat a un xalet als afores de la ciutat. Han contractat una empresa de jardineria que ha plantat quinze exemplars de ficus benjamina, quatre tarongers i un munt de cossiols amb geranis d'un roig cridaner. Hui, ben enjorn, el gerent, quan ha tornat de viatge, ha vist unes flors estranyes de color pistatxo. Ha llegit una guia de plantes rares i lletges i ha vist que són un bon remei per al mal de panxa, per al mal de fetge i, en general, per a guarir qualsevol mal lleig.

1. Resposta oberta. És un text que reflecteix la desesperació d'aquelles persones que s'aboquen a camins incerts i plens de perills i sacrificis perquè no tenen altre remei, perquè a sa casa la situació és encara pitjor.

2. Les argumentacions solen ser subjectives perquè reproduïxen l'opinió personal de qui argumenta, de qui dona a conèixer la seua posició sobre un tema. Per això, les categories gramaticals que les caracteritzen són el pronom jo, els verbs d'opinió (creure, semblar, trobar, pensar, opinar, etc.) en primera persona del singular, l'al·lusió a experiències personals, etc.

3. La resposta podria ampliar-se a altres pel·lícules vistes pels alumnes, en cas que no en sàpien poden posar les que es troben al llibre de text en la pàgina 152.

4. Resposta lliure. La informació la obtindrem en la informació sobre Rodoreda que es troba en la pàgina 155.

5.

a) No. La minorització del català va començar com a conseqüència de fets de caire polític i socials a l'edat moderna (darreries del s. XVI).

b) No. Precisament són els usos formals els que serveixen de punt de referència per a la creació dels models de correcció lingüística.

6. Se n'han vist diversos en aquesta unitat (cf. pàg. 165-166 del llibre de l'aprenent). P. ex., alfombra, alcantarilla, entonces, basura...

7. Conjugació del present d'indicatiu del verb llegir.

jo llig, llegesc o llegisc
tu lliges, llegeixes o llegixes
ell/ ella llig, llegeix o llegix
nosaltres llegim
vosaltres llegiu
ells/ elles lligen, llegeixen o llegixen

8.

a) No m'agrada que dormes tant de temps.

b) Volen que la fàbrica produísca nines en comptes de televisions.

c) Esperem que colliu molta taronja enguany.

d) M'han prohibit que accedisca al vedat de caça.

9.

- a) No hi ha pa: porta'n.
- b) No has dut el pa: et vaig dir que el duguesses.
- c) No vull que faces això i ho fas contínuament.

10. Resposta oberta.

1. Resposta oberta. Es tractaria de posar-se en el lloc de l'altre, del que considerem diferent: desenvolupar l'empatia amb els que, per haver nascut en altres circumstàncies, potser tenen més dificultats per a viure una existència digna.

2. L'estructura del text argumentatiu és: introducció (on s'enuncia la tesi), arguments i conclusió.

3. El terme "Postguerra" fa referència al període viscut al nostre país des de l'acabament de la Guerra Civil l'any 39 fins aproximadament la dècada dels 60. Igualment fa referència al període viscut per Europa des de l'acabament de la 2a GM l'any 1945 fins als anys 60 aproximadament.

4. Hi ha molta relació. La minorització comporta la progressiva reclusió de la llengua minoritzada a certs àmbits d'ús (especialment, l'ús familiar i col·loquial). La llengua minoritzadora actua com a mitjà de penetració de les novetats culturals i, doncs, dels neologismes; a més, a mesura que es fa més general la presència de la llengua minoritzadora, els parlants de la llengua minoritzada augmenten la seua competència en aquella i redueixen les seues habilitats i el seu coneixement de la pròpia llengua: això afavoreix la interferència.

5. Se n'han vist diversos en aquesta unitat (cf. pàg. 165-166 del llibre de l'aprenent). P. ex. llevar com a 'portar, dur'; trencar com a 'esgallar, esguellar, esgarrar'; colgar com a 'penjar', etc.

6. Conjugació del present de subjuntiu del verb llegir.

jo llija o llegesca o llegisca
tu lliges, llegesques o llegisques
ell/ ella llija, llegesca o llegisca
nosaltres llegim
vosaltres llegiu
ells/ elles lligen, llegesquen o llegisquen

7. Escriu el pronom feble de complement directe que vaja bé en cada cas.

a) – Has comprat la farina que et vaig encomanar?

– No, no l'he comprada: me n'he oblidat.

b) Agafa això i deixa-ho a l'armari

c) – Has vist el pare?

– No avui encara no l'he vist.

8. Resposta oberta.

9.

- a) Estudia *per* aprovar
- b) Aqueix llapis no serveix *per a* escriure
- c) Plora *per* cridar l'atenció

10. agressió, matisar, església

1. Per a la tesi: Hi estic d'acord; m'afig (o m'afegisc) al que dius; pense el mateix que tu; sóc del parer que...; no compartisc; trobe/ em sembla que... aquesta idea; crec que no tens raó... Per als arguments: perquè, ja que, però, a pesar de tot, etc. Per a la conclusió: per tant, en resum, comptat i debatut, etc.

2. En el seu discurs davant les Nacions Unides, Malala Yousafzai va explicar que l'atemptat que els talibans van perpetrar contra ella li va donar encara més força per a lluitar pels drets de totes les persones a una educació i una vida digna. Ella reivindica, en especial, el dret de les nenes a estudiar i dur una vida autònoma, perquè el poder de l'educació, a la llarga, és major que el de la violència.

3. La narrativa de Postguerra es va caracteritzar per l'ús de tècniques literàries innovadores, heretades de la narrativa anterior a la Guerra : el monòleg interior, el narrador no omniscient, la ruptura de la linealitat narrativa, la tendència al realisme... La poesia igualment es va caracteritzar per conrear una tendència a partir dels anys 60 molt realista i més d'idees que de formalismes poètics.

4.

- a) Sí; el que atorga prestigi a una llengua és, precisament, que es faça servir en àmbits prestigiosos dins una societat.
- b) Sí; la Guerra de Successió va comportar l'aplicació d'un ordenament legal nou als territoris de la Corona d'Aragó i la prohibició de l'ús del català en l'administració pública. Va tenir com a conseqüència, entre altres, la prohibició de l'ús de la nostra llengua en l'administració.

5. No; és un barbarisme lèxic: és un mot castellà que es fa servir en comptes dels equivalents genuïns.

6.

- a) Pere s'avorreix o s'avorrix en anar al cine.
- b) Els professor lligen o llegeixen o llegixen i corregeixen o corregixen molts exàmens al cap de l'any.
- c) En ploure, nosaltres cobrim la llenya amb un tendal.

7.

- a) Hem comprat pa a la fleca de la plaça: N'hem comprat a la fleca de la plaça.
- b) Esperem que aprovaràs: Ho esperem.
- c) Està molt angoixada: No hi ha CD; és una oració copulativa.

8.

a) Vam arribar quan plovia.

Or. Prin. Sub. de temps

b) Parlava com si fos polític.

Or. Prin. Sub. de manera

c) T'avisaré quan en tindrè ganes.

Or. Prin. Sub. de temps

9. La qüestió demana que l'alumnat reflexione sobre la norma de l'ús de per i per a davant infinitiu i que ho expresse amb les pròpies paraules i amb exemples. Cf. la pàg. 173 del llibre de l'aprenent.

10. Zero, analiTZar, anàliSi, boSSa, baSe, Zebra, coSí, muSSol, senZill, feliÇ

1. Malala defensa la necessitat de treballar per l'educació de les nenes perquè és fonamental per a combatre el terrorisme i la violència, perquè els dona poder i les habilita per a desenvolupar tot el seu potencial.

2. Es diu poesia realista o social perquè els poetes denuncien la realitat del seu temps i del seu país: les morts, els empresonaments, l'exili, les repressions, la misèria... Es tracta d'una poesia compromesa, gens elitista.

3. Resposta lliure. Els continguts per a la biografia els trobareu en les pàgines 155 i 156.

4. Diem que el valencià pateix un procés de minorització des del s. XVI perquè des d'aleshores ha perdut àmbits d'ús que han estat ocupats pels castellà.

5.

- a) Se m'ha trencat la camisa: barbarisme semàntic; cal dir: esgallar, esguellar, esgarrar, esquinçar o estripar.
- b) Ja ens veurem, hasta demà!: barbarisme lèxic; cal dir fins.
- c) Lleva la maleta a l'estació ara mateix: barbarisme semàntic; cal dir: dur o portar.

6.

jo elegesc o elegisc
tu elegeixes o elegixes
ell/ ella elegeix o elegix
nosaltres elegim
vosaltres elegiu
ells/ elles elegeixen o elegixen

7.

- a) Vol que vingues: Ho vol.
- b) Té molts diners: En té molts o En té.
- c) L'he duta al taller.

8. Resposta oberta.

9.

- a) Protestàvem *per* salvar les balenes.
- b) Aquest medicament no aprofita *per a* tractar la migranya.
- c) Li vaig escriure *per* convidar-lo a dinar.

10. boSSa, baSe, Zebra, pa SSadís, magaTZem, caÇador, colZe, polZe, aTZar, impreSSionar

1. Resposta oberta.

2. El text expositiu té una finalitat explicativa. Transmeten la informació de manera clara, ordenada i objectiva per aconseguir el seu propòsit.

3. A partir de la dècada dels 70, comença a parlar-se d'una nova forma d'entendre l'art i la literatura que abandona el concepte de modernitat, omnipresent en l'art del segle XX. Aquest conjunt de noves tendències rep el nom de Postmodernitat. Disciplines com l'arquitectura o la cuina adquireixen gran protagonisme. Els esdeveniments històrics que es van viure en aquells anys finals del segle XX foren de gran transcendència i condicionaren el desenvolupament de les tendències artístiques postmodernes.

4. La literatura postmoderna naix a partir de la dècada dels 70 i es caracteritza per:

1. Una eclosió narrativa amb un gran nombre d'escriptors, com ara: Ferran Torrent (*No empre-nyeu el comissari*), Quim Monzó (*Olivetti, Moulinex, Chaffoteaux et Maury*), Albert Sánchez Piñol (*La pell freda*) entre d'altres. S'utilitza la paròdia i la ironia com a recursos literaris i es qüestionen els valors morals del món actual: heroisme, justícia, generositat, família, masculinitat...
2. Esclat de la literatura juvenil per la introducció de la nostra llengua al sistema educatiu i amb autors com ara: Jordi Sierra i Fabra amb *Camps de maduixes*.
3. Renovació del panorama teatral. Apareix el teatre com a espectacle i es dóna més importància al muntatge escènic; també s'introdueixen noves tècniques dramàtiques: el mim, la mescla de gèneres, els decorats simbòlics, la provocació al públic...
4. Incorpora les tendències artístiques que es desenvolupen en la literatura internacional
5. La poesia deixa de ser realista i combativa i tendeix més cap al simbolisme i el subjectivisme, que suggereix i evoca. Cal esmentar la poetessa: Maria-Mercè Marçal amb l'obra *Bruixa de dol*.

5. Aquesta norma ha de ser fidel a la tradició, ha d'eliminar els barbarismes; ha d'incorporar les paraules vives dels diversos parlars; els parlants s'han de sentir identificats amb el model normalitzat i l'han de sentir com a propi; també ha de tenir en compte els neologismes o paraules noves per als conceptes nous i els avanços tècnics.

6. Els neologismes són els mots nous que es creen com a resposta a les necessitats comunicatives de la societat. Cf. exemples a la pàg. 200 del llibre de l'aprenent.

7.

- a) Cal que faces la faena encara que penses que no pots o podràs.
- b) Si ells poguessen o pogueren vindrien.
- c) No vull que faça tot el que vol o vulga.

8. Combinació de pronoms febles.

- a) Dóna-li'ls ja.
- b) L'he vist.
- c) No ho vull.

9.

- a) Ha suspés perquè no havia estudiat prou: causal
- b) He vingut perquè m'ajudes a fer els problemes: final
- c) Estic cansat, per tant me'n vaig: consecutiva

10. metge, garatge, millor, iogurt

1. Resposta oberta. Podem suggerir una ruta verda (pels diferents parcs), una ruta històrica o monumental, una ruta gastronòmica i una ruta literària (a partir de textos que parlen dels llocs o de la vinculació del lloc amb la vida o l'obra d'un escriptor) (pàgs. 181-183)..

2. Els textos expositius se solen estructurar en tres parts: introducció, desenvolupament i conclusió. I utilitzen diferents recursos per organitzar la informació: signes de puntuació (parèntesi, guionets llargs, punt i coma) per matisar o ampliar conceptes; connectors; paràgrafs ordenats per lletres o números, etc.

Són habituals en el context acadèmic (exàmens, apunts de classe, resums, llibres de text) i també en lloc amb contacte amb el públic (fullets, panells informatius, itineraris o rutes, cartellera, etc.).

3.

- a) Tendència a l'individualisme
- b) Predomini de valors materialistes
- c) Hedonisme: obsessió per la recerca del plaer
- d) Relativisme
- e) Globalització:
- f) Manca d'utopia
- g) Dominada pels mitjans de comunicació de masses

4. Procés de reducció dels àmbits d'ús d'una llengua; sol implicar també la restricció en el nombre de parlants i en l'extensió territorial d'aqueixa llengua.

5. Cf. el quadre de la pàg. 200 del llibre de l'aprenent: derivació, composició, siglació i manlleu.

6.

- Isc, ixes, ix, eixim, eixiu, ixen.
- Isca, isques, isca, isquem, isqueu, isquen.
- Visc, vius, viu, vivim, viviu, viuen.
- Visca, visques, visca, visquem, visqueu, visquen.

7.

- a) Esperem que vulguen ajudar-me.
- b) Vages o no vages, jo vull que m'avises.
- c) Jo faig o faré o feia les coses tan bé com jo puc o podré o puga o podia.

8.

- a) He vist les xiquetes al cinema

CD

- b) Telefona a Maria demà

CI

- c) Han començat a cercar els lladres

CD

9. Resposta oberta.

10. targeta, llet, pitjor, ratlla

1. Resposta oberta. Poden triar alguns dels que apareixen a la pàg. 181, i també afegir-ne altres.

2.

- a) Es substitueixen els espais teatrals tradicionals amb l'escenari elevat i centrat i el públic al davant, coneguts com «teatre a la italiana», per escenaris diversos amb la col·locació diferent del públic i dels actors.
- b) S'introdueixen noves tècniques dramàtiques: el mim, la mescla de gèneres, els decorats simbòlics o la manca d'aquests, la provocació al públic, etc.
- c) De vegades desapareixen algunes de les característiques teatrals tradicionals: els diàlegs, la ubicació de l'acció en un espai i un temps concret, la presència de personatges com a protagonistes, el conflicte dramàtic...

3.

- 1) Combina música, cançó, ball i diàlegs.
- 2) Es representa en un gran escenari.
- 3) S'ha exportat i adaptat a països d'arreu del món.
- 4) La banda sonora (música i lletres) s'adiu amb la història.
- 5) L'escenografia és molt cridanera.
- 6) Els actors actuen, canten i ballen.
- 7) S'assembla a l'òpera.
- 8) La intensitat dramàtica.
- 9) La música

4. No ho són. Normalització té a veure amb el procés d'extensió de l'ús social d'una llengua sotmesa a una situació de minorització fins que esdevinga "normal"; afecta, doncs, la dinamització i la planificació de l'ús de la llengua en la societat. Normativització al·ludeix a la confecció i a la difusió de les normes gramaticals, ortogràfiques i lèxiques que regulen l'ús formal d'una llengua; afecta, doncs, la planificació del corpus d'una llengua: l'elaboració d'una gramàtica, de normes de pronúncia i d'escriptura i de diccionaris de referència.

5. Cf. el quadre de la pàg. 200 del llibre de l'aprenent. El procediment més habitual és la metàfora. P. ex. ratolí: la peça d'ordinador s'assembla a un petit rosegador.

6.

- a) Em van dir que anés o anara tan prompte com pogués o poguera.
- b) Tu ets o eres o series capaç d'aprovar si fas o fesses o feres un petit esforç.
- c) Confiàvem que ho tingués o tinguera o tindria en compte però no ha estat o sigut així.

7.

- a) – On és el llibre?/ – Se l'he donat a Carme: – On és el llibre?/ – *Li* l'he donat a Carme.
- b) Vull dur-los un bon regal, a les xiquetes: és correcta.
- c) No puc comprar-les tantes coses, a les meues filles: No puc comprar-/os tantes coses, a les meues fi lles.

8. *Doncs* és un connector consecutiu, equivalent a *per tant*; *perquè* és un connector causal, equivalent a *ja que*.

9. corregir, girafa, lleteria, servei

10.

- a) Programa d'ensenyament en valencià: PEV
- b) Universitat d'Alacant: UA
- c) Unió General de Treballadors: UGT
- d) Diari oficial de la Comunitat Valenciana: DOCV

1. Resposta oberta. La ruta s'haurà d'adequar a l'estructura dels textos expositius que han treballat a classe.

2.

- a) Els seus personatges, que responen a un model d'individu egocèntric i profundament narcisista, reflecteixen el que s'ha anomenat com a societat postindustrial o postmoderna.
- b) En les seues obres es veu una societat marcada per l'hedonisme i el tedi laboral, pel buit moral i per la falta de valors absoluts.
- c) Les relacions personals apareixen marcades pels dubtes, canvis, paradoxes i la inestabilitat afectiva dels protagonistes.
- d) Aquests són antiherois que es mouen per desitjos efímers i impulsos lúdics.
- e) No tenen nom ni identitat: són com un objecte més d'aquest món postindustrial i despersonalitzat.
- f) Amb recursos com la paròdia i la ironia, els seus textos qüestionen els valors morals del món actual: heroisme, justícia, generositat, família, masculinitat...

3. Resposta lliure. Dos cosins es retroben per a fer una compra immobiliària després de molts d'anys d'enemistat. Després d'acordar les condicions de la venda ho celebren anant a sopar i a passar una estona junts. Acaben en la casa del venedor. La nit acaba amb el suïcidi d'aquest, fet que fa passar intencionadament com un assassinat per part del cosí. El venedor es venjadel cosí, que és inculpat i condemnat .

4. La dictadura de Franco va estroncar el procés de normalització i de normativització que s'havia encetat a primeries del s. XX. Va anul·lar els drets lingüístics dels parlants i va implicar la imposició del castellà com a llengua de tot l'Estat en els àmbits de prestigi. L'arribada de la democràcia va significar la represa d'aquell procés; el reconeixement dels drets lingüístics (per mitjà de la Constitució, dels Estatuts d'Autonomia i de les Lleis de Normalització Lingüística).

5. Cf. Informació pàg. 197 del llibre de l'aprenent. Podem esmentar com a exemple: Pompeu Fabra, Carles Salvador, Manuel Sanchis Guarner, Josep Giner o Enric Valor.

6. PFM (preguntes més freqüents), xatejar, galeta, furoner, bloc

7.

- a) Ells *volen* o *volien* o *voldrien* que *visca* o *visqués* o *visquera* a València.
- b) Encara que no *aneu* o *anireu* a l'excursió, convé que ajudeu a organitzar-la.
- c) Sempre *ha volgut* que *sigués* o *fos* o *fóra* metge.

8.

- a) He comprat gelats als teus fills: Els *n'he* comprat.
- b) Torna el vestit a Carme ara mateix: Torna-*li'l* ara mateix.
- c) No he escrit a Lluís des de l'any passat: No *li* he escrit des de l'any passat.

9. Resposta oberta..

10.

- a) jutge
- b) injecció
- c) engegar
- d) julivert

1. Resposta oberta que haurà de tenir en compte els coneixements que han assolit entorn el panorama de la música valenciana actual mitjançant les activitats de l'apartat de CONTACTE.

2. El mapa conceptual és una eina per a organitzar i presentar coneixement d'una manera gràfica, visual. S'hi inclouen conceptes (normalment, dins d'un cercle o un rectangle) que es relacionen entre sí, units per fletxes. Sovint, en eixes línies de direcció també figuren paraules d'enllaç, que descriuen la relació entre els conceptes units.

3. L'autora utilitza la terminologia pròpia de l'heràldica (divisa, atzur) per a afirmar la identitat pròpia sobre tres pilars: la seua condició de dona (des d'una perspectiva feminista), la seua classe social (treballadora, reivindicativa dels drets dels obrers des de la ideologia d'esquerreres) i la seua identitat cultural i nacional (la catalana). En aquest poema parodia una fórmula de la religió hebrea, amb la intenció de desafiar la societat patriarcal.

4. Alguns dels narradors poden ser Manuel Baixauli, Najat El Hachmi, Albert Sánchez Piñol o Xavi Sarrià.

5. L'aspecte que ens permet distingir el bloc occidental de l'oriental és, sobretot, la diferent pronúncia de la [a] i de la [e] en posició àtona. Com ja sabem, en el bloc oriental la [a] i la [e] àtones de paraules com ara camí o pare es pronuncien [ə] (vocal neutra): [kəmi] i [pəra]; en canvi, en el bloc occidental es pronuncien com a [a] i com a [e]: [kami] i [para].

Hi ha alguna altra característica de la pronúncia que permet fer més distincions dins els dos blocs bàsics; vegem-ne sols dues més.

El parlar de les Illes Balears pertany, segons el que acabem de dir, al bloc oriental. Ara bé, hi ha un tret que el caracteritza i el fa una mica diferent de la resta de parlars orientals: la vocal neutra pot aparèixer a les Illes també en posició tònica. Per això, allà pera sona [pəra].

Hi ha llocs en què la [o] àtona tendeix a pronunciar-se com a [u]; segons això conill es pronuncia [kuni]. Això ocorre a la varietat oriental de Catalunya (varietat oriental central).

Hi ha algun altre tret que permet també distingir varietats dialectals dins els dos grans blocs. Són, però, característiques menys precises. La més important té a veure amb la morfologia verbal: la variació en el morfema de primera persona del present d'indicatiu. Cf. exemples pàg. 238-239 del llibre de l'aprenent.

Finalment, dins la morfologia nominal, hi ha també alguna particularitat en la forma de l'article determinat. Cf. exemples pàg. 238-239 del llibre de l'aprenent.

6. Una solidaritat lèxica és una construcció d'un mínim de dues paraules que solen usar-se unides i que tenen un sentit particular. En castellà diuen, *rebanada de pan*, *luz cegadora*, *diente de ajo*, *bandada de pájaros* i *tableta de chocolate*.

7. Cf. informació i activitats de MORFOLOGIA I SINTAXI en l'apartat CONEGUEM LA LLENGUA (pàgs. 251-251).

Solució: batre: batent, batut; fugir, fugint, fugit, escriure, escrivint, escrit; llogar, llogant, llogat; prendre, prenent, pres; beure, bevent, begut; fer, fent, fet.

8.

- a) Emportar-me'l; me'l deixa; li l'han portat; li'l passege.
- b) m'ho crec; li ho vaig dir; s'ho crega.
- c) se m'ha trencat; li l' hauré; me la deixarà.

9.

Condicionals: b)

Concessives: a), c), d)

10.

- a) col·laborar, assumpte, tranquil·litat, il·limitada
- b) Enmig, simfonia, immensament, infeliç, s'enfonsà, company
- c) immersió, àmbits
- d) t riomf, embetumaven, presumptuós, imbecilitat

1. “L’herència”, “L’estaca”, “D’un temps, d’un país”, “La fera ferotge”, entre d’altres.
2. Perquè fan referències a lletres de la denominada Nova cançó, com ara “Al vent”, de Raimon, o “Homenatge a Teresa”, d’Ovidi Montllor.
3. És una obra de teatre de Jordi Galceran, publicada el 2005. Consta d’un sol acte i una sola escena, de ritme trepidant i amb un registre lingüístic molt viu, sovint col·loquial. L’autor construeix l’obra sobre enganys i jocs psicològics que trenquen les expectatives del lector, per a acabar oferint-nos una mena d’espill on es revelarà la vertadera identitat (cruel, despietada) de cadascun dels personatges en situacions límit.
4. Observem símptomes positius en la recuperació de l’ús social de la llengua que ens fan confiar en el futur; per exemple:
 - a) Segons les enquestes, la majoria dels ciutadans veuen amb bons ulls la normalització del valencià i es mostren a favor de l’ús de la llengua en els mitjans de comunicació, en l’ensenyament, etc.
 - b) Comencen a recular les actituds d’autoodi i la diglòssia.
 - c) Comença a recuperar-se la transmissió generacional de la llengua en les comarques on s’havia interromput.
 - d) Augmenta la demanda per a rebre formació en valencià entre els adults: el coneixement del valencià comença a ser valorat en alguns àmbits professionals (funcionaris i empreses on hi ha contacte amb el públic).
 - e) Hi ha una producció literària i editorial, en general, important i de qualitat.
 - f) S’ha avançat molt en el coneixement de la norma lingüística i en la difusió dels criteris de correcció i de l’estàndard.
 - g) Hi ha un moviment ciutadà de reivindicació de l’ús de la llengua molt important, sobretot a través d’associacions cíviques i culturals i d’organitzacions com la Federació Escola Valenciana.
5. Cf. informació teòrica de l’apartat LES PERSONES I LES LLENGÜES pàgs. 236-245.
6. Debatre, incloure, incórrer, infondre, interrompre, retransmetre, admetre i permetre.

7.

- a) te'l llave
- b) posar-me'ls
- c) Deixeu-me'n
- d) Canta'ls-la

8.

- a) Estudie a Alacant però vinc cada dia des del Campello.
Hi estudie però *en* vinc.
- b) Joana i Joan van acabar com a amics.
Joan i Anna *hi* van acabar.
- c) La pel·lícula acaba a les onze.
La pel·lícula *hi* acaba.
- d) Hem estat a Ulan Bator, la capital de Mongòlia.
Hi hem estat.

9.

- a) (Concessiva) encara que, a pesar que, malgrat que, tot i que,...
- b) (Condicional) si no, en cas que, sempre que, mentre que,...
- c) (Condicional) llevat que, si no, sempre que, mentre que,...
- d) (Concessiva) encara que, a pesar que, malgrat que, per més que,...

10. Text per al dictat.

Jacint i Jeremies són dos joves metges alcoians. Enguany fan el doctorat. Són especialistes en ginecologia i enginyeria molecular, respectivament. Tot i això, han iniciat el treball d'investigació conjuntament. Tracten d'esbrinar els efectes beneficiosos d'alguns aliments rics en iode com la papaia i el iogurt sobre la gestació del fetus. El proper mes de gener viatjaran a l'Uruguai per posar-se a les ordres del Dr. Guillermo Garcia, un dels majors especialistes en aquest camp. Han aconseguit una beca de la universitat de Gotemburg, on resideixen. Dóna la casualitat que esta ciutat germànica està en l'actualitat governada per Iolanda Ginestar, una altra alcoiana d'origen, que ha resultat ser germana del gendre de Jacint. Alcoians havien ser!

1. Conceptes, paraules d'enllaç, enllaços, fletxes o línies que uneixen gràficament els conceptes i proposicions.

2. Identitat: gràcies, essència, llum que guia, estimem la nostra llengua; dignitat: la vida d'un poble que no vol morir, no ens faran callar, cridarem fins que vinga la llum; futur: demà, continuar la senda, esperança, seguirem avançant, pitjor no anirà; passat: llavor, detingut per parlar en valencià, la nostra història, garrot, prohibició; present: flor, hui cantarem, va com va, il·lusió.

3. Els temes són l'amor en el record, la lluita contra els prejudicis de la societat, les dificultats de viure una relació clandestina que la majoria no aprova, etc.

4. Activitat de síntesi que permet exposar breument per escrit les reflexions entorn de la informació de l'apartat de LES PERSONES I LES LLENGÜES (pàgs. 220 i 223).

5. Hi ha encara molts camps en què caldrà fer molts esforços de promoció; per exemple:

- a) Cal avançar en l'ús de la llengua en els mitjans de comunicació audiovisual (televisió, ràdio) i escrits (periòdics, revistes, còmics...), en el cinema comercial, en el teatre, en els DVD, etc.
- b) Cal introduir el valencià en les noves tecnologies (informàtica, la xarxa), en la publicitat, en la música juvenil, en l'etiquetatge, etc.
- c) Cal millorar la presència del valencià en l'ensenyament, sobretot, en el secundari i en l'universitari.
- d) Cal afavorir la integració lingüística dels immigrants, de procedència cada vegada més diversa.

6. Cf. la informació teòrica i pràctica de les activitats 5, 6 i 7, de LÈXIC en l'apartat CONEGUEM LA LLENGUA, pàgs. 248-249.

- a) Metafòricament estableix una semblança entre els pares i fills; les virtuts i els defectes s'hereten.
- b) Convé ser qui mana, qui dirigeix o ser autònom, encara que siga dins parcel·les petites.
- c) No hem de buscar defectes en les coses que ens vénen donades.
- d) Aconsella que hem de ser prudents quan parlem.

7. Terminacions de participis. Cf. informació i activitats de MORFOLOGIA I SINTAXI en l'apartat CONEGUEM LA LLENGUA (pàgs. 251-252).

8.

- a) permet, discórrega (o ha permés, discorregués o discorreguera, entre altres possibilitats);
- b) vam recórrer o recorreguérem;
- c) m'he confós, exclòs, d) inclouen

9.

- a) predicatiu: *mal aparcat*; *Hi tinc* el cotxe
- b) atribut: *aprovat*; L'examen *ho* està.
- c) predicatiu: *molt gran*; En un any el meu avi *s'hi* ha fet (també s'admet En un any el meu avis ne *n'ha* fet).
- d) atribut: *el teu jugador preferit*; Carles Trullols *l'és* (també s'admet Carles Trullols *ho és*).

10.

- a) condicional; proposició principal: *M'hauré d'afanyar*; proposició subordinada: *si vull arribar a l'hora del partit*.
- b) concessiva; proposició principal: *Va aconseguir fer la volta al món*; proposició subordinada: *malgrat els seus escassos ingressos*.
- c) condicional; proposició principal: *Us arreplegaré de la festa*; proposició subordinada: *sempre que sigueu puntuals*.
- d) concessiva; proposició principal: *No era un mal jugador*; proposició subordinada: *malgrat les seues eixides de to*.

1. Resposta oberta. Caldria destacar que el boom de la cançó en valencià és important per a la normalització de la llengua, perquè és un vehicle d'expressió popular i una peça clau per a construir la cultura pròpia.

2. Resposta basada en els coneixements assolits en les activitats de l'apartat de CONTACTE entorn el panorama de la música actual en valencià.

3. El mapa conceptual haurà d'arreglar conceptes, paraules d'enllaç, enllaços i proposicions relacionats amb els eixos de la literatura actual: identitat, rebel·lió, amor, sexe, misteri, intriga i memòria històrica; a més hi ha d'aparèixer noms d'autors i els títols de les obres que s'han treballat a classe. Cf. Apartat de LITERATURA.

4. Activitat de síntesi que permet exposar breument per escrit les reflexions entorn la informació de l'apartat Els dialectes i la varietat comuna o estàndard (pàg. 242) en LES PERSONES I LES LLENGÜES. En qualsevol llengua hi ha una varietat que tot parlant entén i que tot parlant reconeix com a pròpia. Si algú s'expressa en la seua varietat dialectal, de seguida, s'adverteixen característiques pròpies d'aqueix dialecte i l'interlocutor pot dir de quin lloc és aqueixa persona. En canvi, si ho fa en la varietat estàndard no es nota tant d'on prové i quin dialecte sol parlar.

5.

- a) plovent, plogut ;
- b) merescudes, aprovat;
- c) confós, tramés, escrivint;
- d) vist, mogut, mort.

6.

- a) *li'ls* deixa;
- b) *dur-nos-els*;
- c) *Prepara-los-el*;
- d) *Laia se'ls* tiny.

7.

- a) la fruita: CD determinat f. s. (*la*); Me *la* menjaré més avant.
- b) sortilegis esotèrics: CD sense determinant (*en*); Sempre vol saber-se'n.

- c) les dents; CD determinat f. pl. (les); No se /es ha rentades.
- d) el mas; CD determinat m. s. (el); Demaneu-li'!, al iaio.

8.

- a) per què
- b) perquè
- c) Per què
- d) perquè
- e) per a què

9.

- Joana, saps on és el professor nou? No el trobe enlloc.
- Has mira't si és al seu despatx? Abans hi *era*.
- Entesos, ara ho mire. Ah, per cert, en quin poble dius que *estava* l'any passat?
- A Borriana. Ara ja no hi és. Ara *està* a Vila Real, s'ha comprat un pis.
- Això vol dir que *s'estarà* ací força temps. A veure si aquest ens dura. I nosaltres, com hem quedat per aquesta nit?
- La Sandra i jo *serem* a les nou en punt a la porta del mercat. Arreplegueu-nos-hi amb el cotxe.
- D'acord, miraré si el professor nou és al seu despatx.
- Fins després.

10. Text per al dictat.

Fou un mal símptoma. Només entrar, la il·luminació comencà a fallar. Vaig vacil·lar. La intranquil·litat m'embargava i una suor freda em recorria les espatles. En canvi, la meua companya no s'immutava. Va seure amb parsimònia en una cadira el respatler emmoquetat de la qual tenia forma i color de gallonet d'ametla torrada: era brutícia. Una sentor penetrant de iogurt, vell, caducat, omplia aquella minúscula cambra. Un espill rovellat reflectí el cos immòbil, putrefacte, decapitat d'una dona. La tinent inicià l'arreplega de proves. Tanmateix jo vaig restar paralytitzat. Era la meua primera missió de CSI.